

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः
जैनदर्शनप्राकृतविद्याशाखा
प्राकृतम्

शास्त्री : चतुर्थसत्रार्धः

DSCC – 8

प्राकृतमहाकाव्यानि

क्र.सं.	पाठ्यक्रमविवरणम्	क्रेडिट	होरा
1	प्राकृतवाङ्मये महाकाव्यत्वनिर्धारणं, प्राकृतमहाकाव्यानां परिचयः परम्परा च ।	1	16-20
2	प्राकृतकाव्यानां वैशिष्ट्यं सांस्कृतिकदार्शनिकधार्मिकपरिधौ तम्भूल्याङ्कनस्य समीक्षा ।	1	16-20
3	सेउबन्ध-महाकाव्यस्य परिचयः, ग्रन्थकर्तुः व्यक्तित्वं कृतिलक्ष्मा, तस्य भाषासमीक्षणं तदाधाराश्च ।	1	16-20
4	सेउबन्धकाव्यस्य प्रथमाध्यायस्य पाठाभ्यासः समीक्षणश्च ।	1	16-20

निधरितपाठ्यग्रन्थौ – 1. सेउबन्धो- महाकवि प्रवरसेन, हिन्दी व्याख्या- पं. रामनाथ त्रिपाठी शास्त्री, कृष्णदास

अकादमी वाराणसी, उत्तरप्रदेश, 2002

2. प्राकृत भाषा एवं साहित्य का आलोचनात्मक इतिहास, डॉ. नेमिचन्द्र शास्त्री, तारा बुक डिपो, वाराणसी,
उत्तरप्रदेश, 1988

सहायकसन्दर्भग्रन्थः –

1. प्राकृतसाहित्य का इतिहास, डॉ. जगदीशचन्द्र जैन, चौखम्बा प्रकाशन वाराणसी, 1985

जैनदर्शनप्राकृतविद्याशाखाप्रमुखः – प्रो. कमलेश कुमार जैन

दिनांक : 29.10.24

हस्ताक्षरम्

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः
जैनदर्शनप्राकृतविद्याशाखा
प्राकृतम्

शास्त्री : चतुर्थसत्रार्धः

DSCC – 9

प्राकृतव्याकरणम्

क्र.सं.	पाठ्यक्रमविवरणम्	क्रेडिट	होरा
1	सिद्धहेमशब्दानुशासनम् इति ग्रन्थस्य अष्टमाध्यायस्य द्वितीयपादस्य संयुक्तव्यञ्जनादेशाः (सूत्र 1-88) व्याख्या-स्पष्टीकरणम् अभ्यसनश्च ।	1	16-20
2	द्वित्वविधिः, संयुक्तस्य अन्त्यव्यञ्जनस्य पूर्वविधिः (सूत्र 89-115) व्याख्या-स्पष्टीकरणम् अभ्यसनश्च ।	1	16-20
3	व्यञ्जनस्य व्यत्ययः, शब्दस्यादेशाः, कृत्प्रत्ययादेशाः, तद्वितस्य प्रत्ययाः (सूत्र- 116-172) व्याख्या-स्पष्टीकरणम् अभ्यसनश्च ।	1	16-20
4	गोणादिशब्दाः, भाषाशब्दाः, क्रियाशब्दाः, अव्ययानि (सूत्र- 173-218) व्याख्या-स्पष्टीकरणम् अभ्यसनश्च ।	1	16-20

निर्धारितपाठ्यग्रन्थः – 1. सिद्धहेमशब्दानुशासनम्, हेमचन्द्राचार्य विरचित, भण्डारकर ओरियण्टल रिसर्च इंस्टीट्यूट, पूना, महाराष्ट्र

सहायकसन्दर्भग्रन्थौ –

1. अभिनव-प्राकृतव्याकरण - डॉ. नेमिचन्द्र शास्त्री, जैन विद्यापीठ, सागर, 2017
2. प्राकृत दीपिका- डॉ. सुदर्शनलाल जैन, पार्श्वनाथ विद्यापीठ, वाराणसी उत्तरप्रदेश, 2005

जैनदर्शनप्राकृतविद्याशाखाप्रमुखः – प्रो. कमलेश कुमार जैन

दिनांक : २९.१०.२४

हस्ताक्षरम्

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः
जैनदर्शनप्राकृतविद्याशाखा
प्राकृतम्

शास्त्री : चतुर्थसत्रार्धः

DSCC - 10

प्राकृतमुक्तककाव्यानि

क्र.सं.	पाठ्यक्रमविवरणम्	क्रेडिट	होरा
1	प्राकृतवाङ्मये मुक्तककाव्यानामवधारणा वैशिष्ट्यज्ञ। मुक्तककाव्यपरम्परा मुक्तककाव्यकाराणांश्च परिचयः ।	1	16-20
2	मुक्तककाव्येषु गाहासत्तसई तद्वैशिष्ट्यम्, गाहासत्तसईग्रन्थस्य भाषिकपरिवेशः प्रमुखतत्त्वानि च । ग्रन्थकर्तुः संग्रहकारस्य वा महाकवे: हालस्य परिचयः ।	1	16-20
3	गाहासत्तसईग्रन्थस्य सामाजिकसांस्कृतिकमहत्वम्, काव्यशास्त्रीयवैशिष्ट्यज्ञ	1	16-20
4	गाहासत्तसईग्रन्थस्य पठनाभ्यासः समीक्षणांश्च (1-25 गाथापर्यन्तम्)	1	16-20

निर्धारितपाठ्यग्रन्थः – 1. गाहासत्तसई - महाकवि हाल, अनुवादक- प. विश्वनाथ पाठक, पार्थनाथ शोधपीठ,

वाराणसी, उत्तरप्रदेश-5, 1995

सहायकसन्दर्भग्रन्थौ –

- प्राकृत भाषा एवं साहित्य का आलोचनात्मक इतिहास, डॉ. नेमिचन्द्र शास्त्री, तारा बुक डिपो, वाराणसी, उत्तरप्रदेश 1988
- प्राकृतसाहित्य का इतिहास, डॉ. जगदीशचन्द्र जैन, चौखम्बा प्रकाशन वाराणसी, उत्तरप्रदेश 1985

जैनदर्शनप्राकृतविद्याशाखाप्रमुखः – प्रो. कमलेश कुमार जैन

दिनांक : 29.10.24

हस्ताक्षरम्